

Uchwała Nr XXV/219/17
Rady Gminy Dźwierzuty
z dnia 23 lutego 2017 r.

w sprawie uchwalenia gminnego programu przeciwdziałania narkomanii na terenie Gminy Dźwierzuty na 2017 rok.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r., poz. 446 ze zm.) oraz art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2016 poz. 224) Rada Gminy Dźwierzuty uchwala, co następuje:

§ 1.

Uchwala się gminny program przeciwdziałania narkomanii na terenie gminy Dźwierzuty na 2017 rok, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Dźwierzuty.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2017 r.

Przewodniczący Rady Gminy

Arkadiusz Aleksander Nosek

Załącznik
do Uchwały Nr XXV/219/17
Rady Gminy Dźwierzuty
z dnia 23 lutego 2017 r.

**GINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
NA ROK 2017 NA TERENIE GMINY DŹWIERZUTY**

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2017 stanowi szczegółowe przedstawienie działań do realizacji przez Gminę Dźwierzuty w oparciu o Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2016 poz. 224), a także określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania narkotyków. Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii jest kontynuacją zadań i kierunków podjętych w latach poprzednich.

WSTĘP

Problem narkomanii to problem społeczny dotyczący wszystkich środowisk, często związany jest z innym uzależnieniem w tym przede wszystkim alkoholizmem. W ostatnich latach znacznie wzrosło wśród młodzieży zainteresowanie wszelkimi środkami odurzającymi, substancjami psychotropowymi i innymi środkami ogólnie nazywanymi narkotykami. Mając świadomość istniejących zagrożeń, należy podjąć wszelkie działania, zwłaszcza profilaktyczne, zmierzające do ograniczenia rozpowszechniania narkotyków. Najskuteczniej problemy społeczne są rozwiązywane na szczeblu lokalnym, gdzie działające instytucje czy organizacje są w stanie trafnie określić charakter istniejącego problemu, jego skalę oraz podjąć adekwatne środki zaradcze. Narkomania nie jest zjawiskiem jednorodnym. Jest problemem zdrowotnym, ponieważ niesie za sobą poważne ryzyko dla zdrowia publicznego, szczególnie w kontekście chorób infekcyjnych tj. HIV, żółtaczka, choroby weneryczne. Stanowi również problem prawny czy kulturowy. Jednak narkomania to przede wszystkim kwestia społeczna. Przyjmowanie substancji psychoaktywnych może doprowadzić do uzależnienia, które powoduje wykluczenie społeczne, przyczynia się do przestępczości, bezrobocia, bezdomności, prostytucji i ubóstwa. Narkomania to choroba, która dotyka wszystkie grupy społeczne, niezależnie od wieku, wykształcenia czy też statusu materialnego. Zjawisko używania narkotyków ma z reguły także określone negatywne konsekwencje dla najbliższego otoczenia oraz zakłóca prawidłowe funkcjonowanie całego społeczeństwa, prowadząc do szeregu szkód i kosztów. Dlatego

też stosowanie narkotyków nie może być kwestią, która jest obojętna społecznie.

Narkomania to nadużywanie środków psychoaktywnych, czyli narkotyków, do których zalicza się naturalne czy syntetyczne substancje oddziaływające na ośrodkowy układ nerwowy, powoduje m.in. zmiany świadomości, percepcji czy nastroju. Zjawisko narkomanii ma charakter procesu, czyli postępuje, ewoluuje i odznacza się zróżnicowaną dynamiką. Narkomania to nie tylko subkultura, ale również moda narkotykowa, która przebiega zgodnie z zachodzącymi w niej trendami. Młodzi ludzie swobodnie dokonują wyborów między dostępnymi używkami czyli alkoholem, narkotykami czy nikotyną. Moda na zażywanie narkotyków wzrasta. Powszechność narkotyków była głównie problemem miast, natomiast obecnie sięga terenów wiejskich. Substancje psychoaktywne mogą być dostępne w szkołach, na imprezach, dyskotekach oraz środowisku rówieśniczym. Istotne jest aby zapobiegać zjawisku narkomanii poprzez uświadamianie, jakie ryzyko niesie za sobą sięganie po narkotyki. Odpowiednio do stopnia ryzyka profilaktyka powinna być prowadzona na trzech poziomach tj.

1. Profilaktyka pierwszorzędowa, która jest adresowana do grupy niskiego ryzyka, są to działania prewencyjne, obejmujące szerokie i nie zdiagnozowane populacje poprzez promocję zdrowego stylu życia oraz opóźnienie wieku inicjacji.
2. Profilaktyka drugorzędowa, która jest adresowana do grupy podwyższonego ryzyka, celem jest ograniczanie głębokości i czasu trwania dysfunkcji, umożliwienie wycofania się z zachowań ryzykownych.
3. Profilaktyka trzeciorzędowa, która jest adresowana do grupy wysokiego ryzyka, czyli przeciwdziałanie pogłębiania się procesu chorobowego, umożliwienie powrotu do normalnego życia w społeczeństwie.

Substancje psychoaktywne:

- wpływają na centralny układ nerwowy,
- wpływają na organizm człowieka powodując w różnym stopniu zmiany psychiczne (np. euforię, zmieniony odbiór rzeczywistości, iluzje, omamy, zaburzenia pamięci) oraz fizyczne (np. wzrost ciśnienia, przyspieszenie tętna, pobudzenie).

Przeciwdziałanie narkomanii realizuje się poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo - wychowawczej i zdrowotnej, a w szczególności poprzez :

1. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii (art. 19 pkt. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii),
2. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem,
3. Udzielenie rodzinom, w której występują problemy narkomanii pomocy psychologicznej i prawnej,
4. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dzieci uczestniczących w programach opiekuńczo - wychowawczych i socjoterapeutycznych,
5. Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych służących rozwiązywaniu narkomanii,
6. Udzielanie pomocy społecznej osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

DIAGNOZA ZJAWISKA NARKOMANII

Skuteczność podjętych działań profilaktycznych w istotnym stopniu będzie zależała od ich jakości. Niezbędne jest zatem zdobycie odpowiedniej wiedzy na temat zagrożeń , jakimi podlegają dzieci oraz sposobów przeciwdziałania ich skutkom. Diagnozę dotyczącą zjawiska narkomanii wśród młodzieży w celu opracowania Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2017 oparto na:

- badaniach ankietowych przeprowadzonych w roku 2014 wśród uczniów: Publicznego Gimnazjum w Dźwierzutach, Zespołu Szkolno - Przedszkolnego w Dźwierzutach, Zespołu Szkolno - Przedszkolnego w Orzynach, Szkoły Podstawowej w Rumach, Szkoły Podstawowej w Linowie oraz Szkoły Podstawowej w Kałęczynie.
- ewaluacji wewnętrznej przeprowadzonej w roku 2016 w Zespole Szkolno - Przedszkolnym w Dźwierzutach na temat "Rozpoznanie skali występowania w środowisku szkolnym używania substancji psychoaktywnych oraz oszacowanie ryzyka występowania takich zagrożeń".
- diagnoz przeprowadzonych w roku 2016 r. w Publicznym Gimnazjum w Dźwierzutach na temat środków psychoaktywnych tj. dopalacze, papierosy.

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2017 jest kontynuacją poprzednich programów.

W przeprowadzonym badaniu w roku 2014 wzięli udział uczniowie klas czwartych, piątych i szóstych ze szkół podstawowych oraz uczniowie klas drugich gimnazjum. Łącznie zebrano 180 kwestionariuszy (116 uczniów szkoły podstawowej i 64 uczniów gimnazjum). Dzięki przeprowadzeniu badania w dwóch kohortach możliwa była analiza porównawcza badanych zjawisk, w trudnym okresie życiowym związanym z okresem dojrzewania i przejścia do nowej rzeczywistości szkolnej. Badania dotyczyły opinii dzieci młodzieży na temat zachowań ryzykownych. Głównym celem badania jest diagnoza występowania zjawiska używania substancji psychoaktywnych wśród dzieci i młodzieży szkół podstawowych i gimnazjalnych. Natomiast do ewaluacji wewnętrznej przeprowadzonej w roku 2016 w Zespole Szkolno - Przedszkolnym w Dźwierzutach przeprowadzono badania ankietowe w klasach III - VI oraz wywiad w klasach I - II i oddziale przedszkolnym. Na pytania ankietowe

odpowiedziało 96 uczniów, natomiast na pytania wywiadu odpowiedziało 110 uczniów. Z kolei do diagnozy przeprowadzonej w roku 2016 r. w Publicznym Gimnazjum w Dźwierzutach na temat środków psychoaktywnych tj. dopalacze, papierosy zaproszono wszystkich uczniów Publicznego Gimnazjum w Dźwierzutach.

Tabela nr 1**Udział w badaniach ankietowych**

Szkoła	Klasa	Liczba badanych
Publiczne Gimnazjum w Dźwierzutach	kl. II	64
Zespół Szkolno - Przedszkolny w Dźwierzutach	kl. IV - VI	57
Zespół Szkolno - Przedszkolny w Orzynach	kl. IV - VI	15
Szkoła Podstawowa w Linowie	kl. IV - VI	15
Szkoła Podstawowa w Rumach	kl. IV - VI	15
Szkoła Podstawowa w Kałęczynie	kl. IV - VI	14

Tabela nr 2**Udział w ewaluacji wewnętrznej w Zespole Szkolno - Przedszkolnym w roku 2016**

Klasa	Liczba badanych
III - VI	96
I - II i oddział przedszkolny	110

Z przeprowadzonych badań ankietowych wśród uczniów szkół podstawowych wynika, że uczniowie mają sporadyczny kontakt z narkotykami. Wszyscy respondenci zgodnie uważają, że problem związany z narkotykami osobiście ich nie dotyczy. Najczęściej używanym środkiem odurzającym wśród uczniów szkół podstawowych są papierosy. Na pytanie jak często palą papierosy większość respondentów twierdzi, iż pali okazjonalnie, odpowiadając na to pytanie: spróbowałem tylko raz (14 ankietowanych), natomiast 2 - 3 razy paliło 3 respondentów, z kolei wielokrotnie 2 respondentów. Nikt z ankietowanych na w/w pytanie nie odpowiedziało codziennie. Badani uczniowie papierosy otrzymują od kolegi lub rodzeństwa oraz kupują z kieszonkowego. Respondenci zapytani, czy w ich miejscowości łatwo o dostęp do narkotyków w większości odpowiadają przecząco (62 ankietowanych). Na to samo pytanie 40 ankietowanych odpowiada: trudno powiedzieć. W sposób twierdzący odpowiada zaledwie 4 respondentów. Badani uczniowie w zdecydowanej większości nie wiedzą gdzie potencjalnie mogliby kupić narkotyki. Jednak spora część badanych jest w stanie wskazać miejsca dostępu do narkotyków. W skali lokalnej 34 % (39 ankietowanych) twierdzi, że z narkotykami można zetknąć się w dyskotecce, 6% (7 ankietowanych) wskazało szkołę, natomiast 2,5 % (4 ankietowanych) uważa, że z narkotykami można zatknąć się na wakacjach. Uczniowie wskazują również takie miejsca jak park i plac zabaw. Spośród badanych uczniów szkół podstawowych dwóm osobom zaproponowano używanie narkotyków, z kolei 15 osobom zaproponowano zapalenie papierosa. Uczniowie szkół podstawowych w większości uważają, że ich rówieśnicy nie zażywają narkotyków (50 ankietowanych), z kolei 6 osób twierdzi, że ich koledzy i koleżanki zażywają narkotyki. Natomiast 60 przebadanych osób nic nie wie na ten temat. Uczniowie twierdzą, że do zażywania narkotyków głównie skłaniają problemy i kłopoty w życiu osobistym (15 respondentów) jak również to, że koledzy je zażywają (9 respondentów) oraz chęć zaimponowania innym (7 respondentów). Wskazują także na takie czynniki jak: chęć poprawy sobie samopoczucia, moda na taki styl życia, reakcja na nudę i samotność, a także objaw buntu przeciwko dorosłym. Zapytano również respondentów z jakimi skutkami odmowy zażywania środków odurzających spotkali się. Na to pytanie 14 osób odpowiedziało, że jest to wyśmiewanie, 7 osób wskazało groźby, 5 osób próby zmuszania do używania. Badani uczniowie szkół podstawowych w przypadku usiłowania do namowy lub zmuszenia do zażywania narkotyków lub palenia papierosów najczęściej o pomoc poprosiliby rodziców (95 ankietowanych), dyrektora szkoły (32 ankietowanych), pedagoga (31 ankietowanych), wychowawcę lub innego nauczyciela (22 ankietowanych), kolegę lub koleżankę (10 ankietowanych), innych członków rodziny (10 ankietowanych). Tylko jedna osoba udałaby się z prośbą o pomoc do policji. Odpowiedzi na zadane pytanie jest więcej niż ankietowanych, gdyż część uczniów udałaby się z prośbą o pomoc do kilku osób. W porównaniu do uczniów szkół podstawowych w grupie gimnazjalistów zjawisko narkomanii jest dość powszechne. W badaniach wzięło udział 64 osoby w wieku od 14 - 17 lat. Najczęściej używanym środkiem odurzającym wśród uczniów gimnazjum są papierosy (29 ankietowanych - 45,3 %). Spośród badanych 3 osoby przyznały się do zażywania narkotyków. Na pytanie jak często palą papierosy większość respondentów twierdzi, iż pali okazjonalnie, odpowiadając na to pytanie: spróbowałem tylko raz (15 ankietowanych). 2 - 3 razy paliło 5 respondentów, natomiast wielokrotnie 7 respondentów. 12,5 % ankietowanych przyznało, iż pali papierosy codziennie. Badając młodzież gimnazjalną skupiono się także na pomiarze natężenia zjawiska używania substancji psychoaktywnych oraz problemie dostępności tych substancji wśród badanej młodzieży. Większość badanych papierosy otrzymują od kolegi (18 ankietowanych) lub kupuje z kieszonkowego (10 ankietowanych). Część respondentów przyznaje, iż papierosy bierze od rodziców lub rodzeństwa. Uczniowie gimnazjum twierdzą, iż narkotyki otrzymują od koleżanki lub kolegi, wskazują również dilera. Badani uczniowie na pytanie czy w twojej miejscowości łatwo o dostęp do narkotyków w większości przypadków odpowiadają przecząco 46,9% (30 ankietowanych), 11 respondentów twierdzi, że w ich miejscowości łatwo zdobyć narkotyki, z kolei 23 osoby na to pytanie odpowiedziały trudno powiedzieć. Ponad 1/3 badanych gimnazjalistów nie wie gdzie potencjalnie mogliby kupić narkotyki (39% - 23 ankietowanych). Jednak spora część badanych jest w stanie wskazać miejsca dostępu do narkotyków. Wśród badanych uczniów gimnazjum 45,3% (29 ankietowanych) twierdzi, że z narkotykami można zetknąć się w dyskotecce, 18,7 % (12

UCHWAŁY RADY GMINY 2014-2018

ankietowanych) wskazało wakacje natomiast 10,9 % (7 ankietowanych) uważa, że z narkotykami najprościej zetknąć się w szkole. Uczniowie wskazują również takie miejsca jak park i podwórko. W gronie przebadanych gimnazjalistów 13 osobom zaproponowano używanie narkotyków, z kolei aż 29 osobom zaproponowano zapalenie papierosa. Większość uczniów gimnazjum nie wie czy ich koledzy i koleżanki zażywają narkotyki (26 ankietowanych - 40,6 %). Natomiast 13 respondentów (20,3%) jest przekonanych, że ich rówieśnicy nie zażywają narkotyków. Z kolei aż 39,1 % gimnazjalistów twierdzi, że ich koledzy i koleżanki zażywają narkotyki. Uczniowie twierdzą, że do zażywania narkotyków głównie skłaniają problemy i kłopoty w życiu osobistym (18 respondentów), chęć zaimponowania innym (16 respondentów), chęć poprawy sobie samopoczucia (16 respondentów) oraz to, że koledzy je zażywają (16 respondentów). Wskazują także na modę na taki styl życia (9 respondentów), reakcję na nudę i samotność (8 ankietowanych) oraz objaw buntu przeciwko dorosłym (4 ankietowanych). Uczniowie zapytani o spotykane skutki odmowy zażywania narkotyków i innych środków odurzających najczęściej udzielali odpowiedzi wyśmiewanie (17 respondentów), wskazywali również na takie skutki jak groźby, próby zmuszania do zażywania, znęcanie się. 43 uczniów uważa, że ten problem ich nie dotyczy. Badani gimnazjaliści w przypadku usiłowania do namowy lub zmuszenia do zażywania narkotyków lub palenia papierosów najczęściej o pomoc poprosiliby rodziców (34 ankietowanych), innych członków rodziny (14 ankietowanych), pedagoga (14 ankietowanych), wychowawcę lub innego nauczyciela (11 ankietowanych) oraz kolegę/koleżankę (10 ankietowanych). Gimnazjaliści poprosiliby również o pomoc dyrektora szkoły (7 ankietowanych) i policję (2 ankietowanych). 7 osób spośród ankietowanych zadeklarowało, że nie zwróciłoby się o pomoc do nikogo argumentując, iż sami poradziłoby sobie z problemem. Odpowiedzi na zadane pytanie jest więcej niż ankietowanych, gdyż część uczniów udałoby się z prośbą o pomoc do kilku osób. Oprócz zastanowienia się nad skalą tego problemu zapytano się także o weryfikację przekonań i wiedzy o szkodliwości substancji psychoaktywnych. Badani uczniowie Publicznego Gimnazjum w Dźwierzutach mają świadomość, że uzależnienie papierosów, narkotyków i innych środków odurzających jest szkodliwe dla zdrowia (59 ankietowanych - 92 %).

Z ewaluacji przeprowadzonej w roku 2016 przez Zespół Szkolno - Przedszkolny w Dźwierzutach i Publiczne Gimnazjum w Dźwierzutach można wywnioskować, że wiedza uczniów na temat papierosów, narkotyków, dopalaczy i skutków ich zażywania jest nadal wysoka.

Pośród uczniów klas III - VI 16 respondentów (17,02%) przyznało się do palenia papierosów. Z kolei wśród uczniów kl. I - II i oddziału przedszkolnego do palenia papierosów przyznało się 14 badanych (12,7 %). Jeśli chodzi o okoliczności palenia papierosów udzielono następujących odpowiedzi - po raz pierwszy zdarzyło się zapalić papierosa gdy: „byłem mały, z ciekawości”-1 odpowiedź, „nie pamiętam”- 1 odpowiedź, „jak miałem 12 lat”-1 odpowiedź, „3 lata temu”-1 odpowiedź. Papierosy respondenci palili w: „domu”-1 odpowiedź, „na przystanku”-1 odpowiedź, u koleżanki -3 odpowiedzi, w lesie -4 odpowiedzi, w krzakach-1 odpowiedź, nie palę -1 odpowiedź. Uczniowie klas I-II i oddziału przedszkolnego poinformowali, że papierosem poczęstowali ich członkowie rodziny, w jednym przypadku padła odpowiedź „znalazłem”. Uczniowie na pytanie jak często palą papierosy odpowiedzieli w sposób następujący: 1-2 razy w życiu (1 odpowiedź), kilka razy w miesiącu (1 odpowiedź), codziennie (1 odpowiedź).

Na pytanie „Czy Twoi najbliżsi palą papierosy?” wśród starszych respondentów (uczniów kl. III - VI) odpowiedzi „tak” udzieliło 20 uczniów (21,27%), natomiast 74 uczniów (78,72 %) odpowiedziało „nie”. Z kolei ich młodsi koledzy (uczniowie kl. I - II i oddziału przedszkolnego) na to samo pytanie w sposób twierdzący odpowiedzieli w ilości 17 osób (15,45%), a przeczący w ilości 93 osób (84,55%). Zatem niepokojący jest fakt palenia papierosów przez rodziców w obecności dzieci, gdyż palenie w obecności dzieci niesie za sobą ryzyko, które sprzyja modelowaniu zachowań dorosłych oraz niesie negatywne skutki zdrowotne („bierne palenie”).

Z przeprowadzonej ankiety wynika, że 50 przebadanych uczniów (53,19 %) wie czym są narkotyki, natomiast 40 uczniów (42,55%) udzieliło negatywnej odpowiedzi. Pozostali uczniowie nie udzielili odpowiedzi na to pytanie. Z kolei uczniowie udzielający wywiadu w 95,5 % słyszało o narkotykach. 94 ankietowanych (100%) stwierdziło, że nie zażywało narkotyków lub dopalaczy. Uczniowie klas I-II oraz oddziału przedszkolnego zostali zapytani czy kiedykolwiek w placówce byli zachęceni do zażywania narkotyków, dopalaczy lub papierosów. 1 respondent udzielił odpowiedzi twierdzącej, 109 negatywnej, co stanowi 99,1 %. Jeden z uczniów udzielających odpowiedzi na pytania ankietowe i 1 uczeń udzielający wywiadu stwierdził, że ich najbliżsi koledzy zażywają narkotyki, odpowiedzi negatywnej udzieliło 90 ankietowanych i 109 udzielających wywiadu, natomiast brak odpowiedzi wykazało 3 ankietowanych uczniów. Z badań wynika, że 26 uczniów ankietowanych (27,65 %) widziało osoby pod wpływem narkotyków, odpowiedzi „nie” udzieliło 66 uczniów (70,21 %), a w dwóch przypadkach nie udzielono odpowiedzi na to pytanie.

Zachowanie osób będących pod wpływem w/w środków określono jako:

- a. były agresywne lub pobudzone - 23 uczniów (24,46 %),
- b. ich zachowanie nie odbiegało od normy-11 uczniów (11,70 %),
- c. nie widziałem żadnych niepokojących zachowań - 5 uczniów (5,31 %),
- d. widywałem wszystkie powyższe rodzaje zachowań wśród zażywających - 3 uczniów (3,19 %),
- e. były bardzo spokojne - 2 uczniów (2,12 %),
- f. towarzyszyła temu euforia -2 uczniów (2,12 %),
- g. nie widziałem takich osób -51 uczniów (54,25 %),
- h) brak odpowiedzi - 5 uczniów (5,31%).

Według ankietowanych uczniów zdobycie narkotyków jest:

Nieosiągalne	Bardzo trudne	Łatwe	Bardzo łatwe	Brak odpowiedzi	Inne odpowiedzi
48 uczniów- 51,06 %	34 uczniów - 36,17 %	5 uczniów - 5,31 %	2 uczniów-2,12 %	1 uczeń -1,06 %	„Nie wiem” 4 uczniów- 4,25 %

Pocieszający jest fakt, że zdobycie narkotyków dla zdecydowanej większości uczniów jest niemożliwe i bardzo trudne.

Informacje na temat narkotyków, dopalaczy uczniowie uzyskują:

Źródła informacji według uczniów- ankieta	Ilość odpowiedzi	%	Źródła informacji według uczniów- wywiad
z telewizji, radia	62	65,95	
w szkole	19	20,21	- telewizja
z Internetu	14	14,89	- szkoła (pani)
brak odpowiedzi	13	13,82	- internet
z prasy	8	8,51	- policja
Inne: rodzice	3	3,19	- radio
Inne: nigdzie	2	2,12	- koledzy
Inne: nie interesuję się	1	1,06	- dorośli- mam, tata

Powyższe dane świadczą, że wiedzę na temat środków psychoaktywnych młodzi ludzie zdobywają głównie za pośrednictwem telewizji, radia i internetu. Dużą rolę według uczniów spełnia również szkoła. Na temat narkotyków z uczniami udzielającymi wywiadu rozmawiają „rodzice”, „pani”, inni członkowie rodziny.

Badani uczniowie wskazali również na czynniki będące przyczyną narkomanii:

Przyczyny narkomanii wg uczniów	Ilość odpowiedzi	%
choroby	44	46,80
ciekawość	21	22,34
brak zrozumienia i kontaktu z rodzicami	26	27,65
kłopoty w szkole, w pracy	34	36,17
moda	4	4,25
nuda	8	8,51
łatwy dostęp do narkotyków	15	15,95
inne wpływ innych	1	1,06
kłopoty w szkole	1	1,06
nie wiem	1	1,06

Uczniowie wskazali głównie na przyczyny tkwiące w: chorobie, braku zrozumienia i kontaktu z rodzicami, kłopotach w szkole, pracy, chęci spróbowania, łatwym dostępie do narkotyków.

Badanie zawierało również poznanie wiedzy uczniów na temat dopalaczy. Uczniowie określają dopalacze jako (ankieta):

1. środki zwiększające sprawność fizyczną, umysłową oraz zmniejszające zapotrzebowanie na sen -33 uczniów (35,10%)
2. legalne, bezpieczniejsze od narkotyków-10 uczniów (10,63%)
3. produkty kolekcjonerskie nie przeznaczone i nie wskazane do spożycia-33 uczniów (35,10%)

Brak odpowiedzi 18 (uczniów) -19,14%.

Niepokojący może być fakt, że uczniowie w 10,63% twierdzą, że dopalacze są bezpieczniejsze od narkotyków, ulegają też wpływom reklamy i przekazu medialnego w kwestii rozumienia dopalaczy jako produktów kolekcjonerskich, co również może być kojarzone z bezpieczeństwem zakupu. Respondenci udzielający wywiadu w 99,1 % stwierdzili, że dopalacze są szkodliwe. Badani uczniowie w 74,46 % określili dopalacze jako bardzo niebezpieczne i mające szkodliwy wpływ na zdrowie człowieka.

Wyniki przedstawiono w poniższych tabelach:

Poziom bezpieczeństwa dopalaczy w opinii uczniów	Ilość odpowiedzi	%
bardzo niebezpieczne	70	74,46
nie mam zdania	12	12,76
znikome ryzyko	4	4,25
Niebezpieczne	4	4,25
istnieje pewne ryzyko	2	2,12

brak odpowiedzi	2	2,12
-----------------	---	------

Wpływ dopalaczy na zdrowie człowieka według uczniów	Ilość odpowiedzi	%
mogą spowodować utratę zdrowia lub życia	51	54,25
mają szkodliwy wpływ na psychikę	43	45,74
mają szkodliwy wpływ na zdrowie fizyczne	33	35,10
nie mam zdania	10	10,63
mają korzystny wpływ na psychikę	4	4,25
ich zażywanie nie niesie ze sobą żadnego ryzyka	0	0
brak odpowiedzi	3	3,19

Według uczniów w większości dopalacze mogą spowodować utratę zdrowia lub życia i mogą uzależniać.

Dopalacze mogą uzależniać według uczniów	Ilość odpowiedzi	%
zdecydowanie tak	56	59,57
raczej tak	20	21,27
nie mam zdania	10	10,63
zdecydowanie nie	4	4,25
brak odpowiedzi	2	2,12
brak odpowiedzi	0	0

Informacje na temat dopalaczy czerpane są z:

Źródła informacji według uczniów	Ilość odpowiedzi	%
z telewizji	64	68,08
z internetu	21	22,34
z gazet, ulotek	16	17,02
ze szkoły	14	14,89
brak odpowiedzi	10	10,63
od znajomych	1	1,09
inne (jakie?)- nie interesuję się -1, nigdzie-1, rodzice-1	3	3,19

Źródła informacji według rodziców	Ilość odpowiedzi	%
•	1.	1.
koledzy/ koleżanki	1.	1.
•	1.	1.
telewizja/ radio/ prasa	1.	1.
•	1.	1.
Inne: biblioteka	1.	1.

Informacje na temat dopalaczy przedstawiają się podobnie jak wyniki badań dotyczących źródeł informacji o narkotykach.

Według uczniów jest głównie telewizja, internet, prasa i szkoła.

Analizując czynniki ryzyka, należy stwierdzić, że ważną kwestią jest postawa uczniów wobec szkodliwości dopalaczy.

Respondenci stwierdzili, że dopalacze mogą być szkodliwe.

„Zdecydowanie tak” odpowiedziało 71 uczniów (75,53%), „raczej tak”- 4 uczniów (4,25%), odpowiedzi „nie”-11 uczniów (11,70%), „raczej nie” - 2 uczniów (2,2%), „zdecydowanie nie” - 4 uczniów (4,25 %), brak odpowiedzi - 2 uczniów (2,12%).

Ważną kwestią są opinie uczniów dotyczące przyczyn sięgania po dopalacze przez dzieci i młodzież. Uzyskano następujące odpowiedzi:

Przyczyny sięgania po dopalacze wg uczniów	Ilość odpowiedzi	%	Przyczyny sięgania po dopalacze i narkotyki wg uczniów (wywiad)

UCHWAŁY RADY GMINY 2014-2018

aby spotęgować doznania podczas imprez	33	35,10	
aby uciec od problemów	32	34,04	- chcą zaimponować
żeby się zrelaksować	22	23,40	innym,
żeby zbratać się z innymi	15	15,95	- zakładają się,
brak odpowiedzi	9	9,57	- chcą spróbować/ jaki
żeby móc się skupić, odnieść lepsze wyniki w nauce	6	6,38	smak,
inne (wymień) – nie wiem	5	5,31	-nie wiem
inne (wymień) żeby zaimponować innym	1	1,06	

Głównymi przyczynami sięgania po dopalacze jest chęć spotęgowania doznań podczas imprez, aby uciec od problemów, chęć przystosowania się do grupy.

Według badanych młodzież najczęściej pozyskuje dopalacze:

Sposoby zdobycia dopalaczy wg uczniów	Ilość odpowiedzi	%	Sposoby zdobycia dopalaczy wg uczniów (wywiad)
od dilerów	66	70,21	
ze sprzedaży wysyłkowej przez Internet	42	44,68	- w sklepie, - od kogoś obcego,
od znajomych	19	20,21	- w aptece,
ze sklepów stacjonarnych	9	9,57	- przez internet,
brak odpowiedzi	4	4,25	- w dużych miastach,
inne (wymień)- u pana-2, nie wiem-1	3	3,19	- na straganie, - od dilera

Wskazano głównie dilerów jako dostawców dopalaczy, zakupy dokonywane za pośrednictwem internetu, specjalnych sklepów, podczas dyskotek, w lokalach, od kolegów/ koleżanek.

Najłatwiej według respondentów zdobyć narkotyki lub dopalacze za pośrednictwem dilerów, kolegów, koleżanek, w lokalu, dyskotece, na terenie osiedla.

W wyniku diagnozy przeprowadzonej w 2016 r. w Publicznym Gimnazjum w Dźwierzutach uzyskano następujące wyniki:

- 15 % badanych uczniów przyznało się do zażywania dopalaczy w ciągu ostatnich 12 miesięcy, natomiast w ciągu ostatnich 30 dni zaledwie 3 % miało styczność z dopalaczami;
- 70 % badanych uczniów deklaruje, że nie miało nigdy styczności z dopalaczami;
- 12 % respondentów mających styczność z dopalaczami poinformowało, że zostali poczęstowani przez koleżanki/kolegów;
- Zdaniem gimnazjalistów najłatwiejszym miejscem, w którym można zdobyć dopalacze jest lokal, w którym odbywają się dyskoteki lub ulica – wg 35 % badanych. Zdaniem 85 % badanej młodzieży najlepiej pozyskać dopalacze od dilerów lub znajomych.

Z przeprowadzonych badań wynika, że najczęściej pojawiającym się problemem wśród uczniów Publicznego Gimnazjum w Dźwierzutach jest palenie papierosów. W szkole znajduje się grupa uczniów, którzy od dłuższego czasu palą papierosy. Ci uczniowie w rozmowach przyznają, że rodzice mają świadomość tego, że ich dzieci palą papierosy i swoje przywiązanie do nałogów nazywają nałogiem. Wielokrotne rozmowy dyscyplinujące, kary regulaminowe nie przynoszą zamierzonych efektów.

Wyniki przeprowadzonej diagnozy przedstawiają się następująco:

- do palenia papierosów przyznało się 33% uczniów. 16 % uczniów pali codziennie 0-5 sztuk papierosów, natomiast 13 % zadeklarowało palenie ponad 20 sztuk dziennie,
- 67 % badanych gimnazjalistów w ogóle nie miało styczności z papierosami.

Uzyskane odpowiedzi pozwoliły określić poziom wiedzy uczniów o występujących w ich środowisku rówieśniczym zagrożeniach związanych z uzależnieniem od narkotyków.

Podsumowując rozważania na temat związany z paleniem przez młodzież papierosów, oraz zażywaniem narkotyków czy dopalaczy należy stwierdzić, że papierosy nadal stanowią problem, który jest kumulowany przez narkotyki. Badani uczniowie najczęściej sięgają po papierosa w okresie przejściowym ze szkoły podstawowej do gimnazjum. Podobnie jest z sięganiem po narkotyki. Warto podkreślić, że badani uczniowie zazwyczaj są motywowani przez swoich kolegów lub koleżanki. Dotyczy to wszystkich sfer, zarówno palenia papierosów, jak również zażywania narkotyków i dopalaczy. Z przeprowadzonych badań wśród gimnazjalistów wynika, że młodzi ludzie częściej wskazują, że „ktoś coś robi” niż sami się przyznają do tego, że np. palą papierosy lub zażywają narkotyki. Poza tym warto zastanowić się nad problemem dostępności papierosów i narkotyków i dopalaczy przez badaną młodzież. Zgodnie z deklaracjami badani

nie mają dużych problemów ze zdobyciem papierosów czy też narkotyków, mimo tego, że sprzedaż papierosów osobom do 18 roku życia jest w Polsce zabroniona. Odnosząc się do zagadnienia skutków jakie może wywołać uzależnienie od papierosów, narkotyków bądź też innych środków odurzających np. dopalaczy należy jednocześnie dołożyć wszelkich starań w celu edukacji młodzieży o negatywnych skutkach palenia papierosów i zażywania narkotyków oraz dopalaczy z jednoczesnym edukowaniem osób dorosłych, które mogą być gwarantem przestrzegania prawa. Edukowanie to mogłoby się odbywać zarówno w postaci otwartych wykładów, warsztatów, spotkań z młodzieżą, ale też poprzez opracowanie kampanii społecznych mających na celu, nie tyle edukację w zakresie profilaktyki ale, co wydaje się być ważniejsze, uwrażliwienie opinii publicznej na fakt, że problemy związane z paleniem papierosów i zażywaniem narkotyków i dopalaczy nie zniknęły z życia młodego człowieka, a są nieodłącznym elementem procesu dorastania przynajmniej dla części z nich.

Wnioski wynikające z przeprowadzonych badań:

Dzięki badaniom uzyskano informację o najczęściej stosowanych przez uczniów używkach. Stwierdzono, że młodzież sięga po nie w związku z problemami i kłopotami w życiu osobistym, chęcią zaimponowania innym, chęcią poprawy samopoczucia, a także to, że koledzy zażywają. Często inspiracją do sięgania po używki jest środowisko rówieśnicze. Badania wskazały również, że wśród dzieci i młodzieży są osoby, które potrafią preferować zdrowy styl życia, mają świadomość, że uzależnienia szkodzą zdrowiu i nie boją się odmawiać w sytuacjach zagrożenia., a także wiedzą do kogo zwrócić się z prośbą o pomoc w przypadku zmuszania lub namawiania do zażywania środków odurzających.

Z przeprowadzonych badań wynika, że:

- istnieje niebezpieczeństwo próbowania narkotyków i papierosów przez młodzież,
- istnieje ryzyko namowy ze strony innych na użycie środków odurzających,
- miejsca szczególnej dostępności narkotyków to szkoła, dyskoteka, (środowisko rówieśnicze),
- szeroki wachlarz narastających problemów związanych ze stosowaniem narkotyków doświadczanych przez młodzież tj. wyśmiewanie i groźby ze strony innych, a także problemy i kłopoty w życiu osobistym,

Istnieją czynniki ryzyka tkwiące w środowisku, rodzinach uczniów i samych uczniach. Są to ubóstwo, bezrobocie, dysfunkcje, przyzwolenie rodziców na zapalenie papierosa przez ich dzieci. Dla około połowy uczniów zasady domowe mogą nie być jasno określone. Ryzykiem może być duża ilość czasu spędzanego przez dzieci przy komputerze, grach komputerowych, grach na telefonie komórkowym. Ponadto korzystanie z internetu może być niekorzystnym źródłem wiedzy o narkotykach i dopalaczach. Duży wpływ na opinie uczniów o środkach psychoaktywnych ma również przekaz medialny, szczególnie telewizja. Inne czynniki to niewielka wiedza respondentów o osobach i instytucjach niosących pomoc w zakresie uzależnień.

Jednym z zadań, jakie powinno być realizowane w ramach gminnego programu przeciwdziałania narkomanii jest udzielanie pomocy psychologicznej dzieciom z rodzin z problemem uzależnień. W ramach budowania lokalnego systemu pomocy dzieciom z tychże rodzin ważnym elementem jest realizacja różnorodnych działań w tym m.in. prowadzenie świetlic realizujących programy profilaktyczne z elementami socjoterapii. Zadania związane z udzielaniem pomocy dzieciom z problemem uzależnień powinny stać się priorytetem w ramach gminnego programu przeciwdziałania narkomanii. Większość osób intuicyjnie czuje, że profilaktyka ma sens. Potwierdzeniem jest chętnie przytaczane stwierdzenie, że "lepiej zapobiegać niż leczyć". Chcemy stosować profilaktykę w odniesieniu do własnego zdrowia, bo jest ono dla nas ważne. Tak samo istotne powinno być działanie na rzecz zdrowia psychicznego oraz fizycznego dzieci i młodzieży. Jakikolwiek zaniechanie jest tu nie do usprawiedliwienia. Trzeba wszelkimi środkami pomagać, a czasem także ratować dzieci i młodzież, by nie zagubiły się w otaczającym ich świecie. Skuteczność podjętych działań profilaktycznych w istotnym stopniu będzie zależała od ich jakości. Niezbędne jest zatem zdobycie odpowiedniej wiedzy na temat zagrożeń, jakim podlegają dzieci oraz sposobów przeciwdziałania ich skutkom.

W związku z powyższym na rok 2017 zaplanowano dalszą działalność grup profilaktycznych z elementami socjoterapii. Do roku 2015 w gminie Dźwierzuty funkcjonowało 7 takich grup. W roku 2016 było ich już 17. W związku z tym, iż odczuwa się duże zainteresowanie dotychczasowymi zajęciami profilaktycznymi z elementami socjoterapii planuje się ponownie zorganizować te zajęcia w większości sołectw.

Ze sprawozdań prowadzących zajęcia wynika, że dzieci i młodzież chętnie w nich uczestniczą i przychodzą punktualnie. Najchętniej biorą udział w zajęciach plastycznych, sportowych i wycieczkach. Dzieci i młodzież podczas zajęć mogą porozmawiać na różne tematy oraz mają możliwość spotkania. Zajęcia uczą aktywnego działania w grupie, współpracy, sprzyjają odreagowaniu napięcia, uczą nawiązywania przyjaźni. W grupie uczęszczającej na zajęcia dostrzegalne są rezultaty tj. zmniejszenie poziomu agresji, wzrost umiejętności panowania nad emocjami, wzrost umiejętności przygotowywania posiłków i wykonywania prac porządkowych, wzrost wiedzy z zakresu zdrowego odżywiania i zagrożeń używania substancji psychoaktywnych, zwiększenie poczucia odpowiedzialności za swoje zachowanie, rozwinięcie poczucia estetyki i kreatywności, wzrost zaufania do siebie i dorosłych, nabycie konstruktywnych sposobów radzenia sobie ze stresem oraz nabycie umiejętności rozwiązywania konfliktów. Na dotychczasowe zajęcia profilaktyczne z elementami socjoterapii zgłaszała się dość duża ilość dzieci i młodzieży chętnych do brania udziału. Według prowadzących praca wychowawcza i socjoterapeutyczna powinna być w dalszym ciągu organizowana z zachowaniem systematyczności.

CELE PROGRAMU

UCHWAŁY RADY GMINY 2014-2018

1. Kreowanie lokalnej polityki przeciwdziałania narkomanii służącej zwiększeniu aktualnych i zapobieganiu nowych problemów narkomanii,
2. Zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i członków ich rodzin, przeciwdziałanie przemocy domowej,
3. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii pomocy prawnej,
4. Zmniejszenie degradacji zdrowotnej, społecznej i ekonomicznej osób oraz rodzin ponoszących skutki nadużywania narkotyków,
5. Tworzenie warunków do przeprowadzenia zadań z zakresu profilaktyki skierowanej głównie do dzieci i młodzieży,
6. Prowadzenie szerokiej profilaktyki wśród rodziców,
7. Działalność wychowawcza i informacyjna w zakresie rozwiązywania problemów związanych z narkomanią,
8. Zwiększanie efektywności działań profilaktycznych prowadzonych w szkołach i placówkach systemu oświaty, ośrodka kultury, parafii, sołectwach,
9. Ograniczenie ryzykownych zachowań dzieci i młodzieży związanych z używaniem narkotyków i innych środków psychoaktywnych,
10. Ograniczenie szkód zdrowotnych spowodowanych używaniem środków psychoaktywnych,
11. Działalność wychowawcza i informacyjna w zakresie rozwiązywania problemów związanych z narkomanią.

ZADANIA Z ZAKRESU GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

I. Zwiększenie liczby osób zajmujących się realizowaniem działań profilaktycznych.

1. Prowadzenie szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe dla osób realizujących zadania profilaktyczne obejmujące problematykę narkomanii, a w szczególności dla pracowników szkół, placówek oświatowych, pomocy społecznej, policji i innych grup podejmujących działania profilaktyczne,
 2. Zwiększenie liczby kompetentnych realizatorów programów profilaktycznych,
 3. Kursy i szkolenia dla przedstawicieli samorządu lokalnego oraz pracowników samorządowych zajmujących się problemami narkomanii.
- I. Rozwijanie i popieranie działalności informacyjnej, edukacyjnej zapobiegawczej, szkoleniowej i prawnej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, a w szczególności dzieci i młodzieży. Poradnictwo i organizacja pomocy społecznej.
1. Podniesienie wiedzy społeczeństwa z zakresu narkomanii. Zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnej w zapobieganiu narkomanii - wsparcie działalności organizacji pozarządowych i osób fizycznych,
 2. Podniesienie poziomu wiedzy rodziców na temat zapobiegania narkomanii, postaw rodzicielskich - współpraca z placówkami oświatowymi,
 3. Udzielanie rodzinom z problemami narkomanii pomocy psychologicznej, prawnej, informacyjnej,
 4. Szerzenie informacji na temat problemu narkomanii za pomocą ulotek, wykorzystanie strony internetowej Gminy oraz współpraca z instytucjami zajmującymi się problematyką,
 5. Prowadzenie zajęć profilaktycznych z elementami socjoterapii,
 6. Wspomaganie prowadzenia zajęć sportowo - rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży,
 7. Prowadzenie konkursów na temat używania substancji psychoaktywnych,
 8. Pogłębianie wiedzy na temat środków psychoaktywnych,
 9. Prowadzenie grup wsparcia, zajęć terapeutycznych dla osób uzależnionych i eksperymentujących ze środkami psychotropowymi i ich rodzin,
 10. Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego, zajmującego się informacją, pomocą prawną oraz pierwszą interwencją w problemach narkotykowych,
 11. Umożliwienie dzieciom i młodzieży twórczego, pozytywnego zagospodarowania czasu wolnego poprzez rozwój zainteresowań pod kierunkiem instruktorów i wychowawców poprzez organizowanie zajęć pozalekcyjnych i imprez profilaktycznych,
 12. Wspieranie działalności kulturowej i sportowej prowadzonej w połączeniu z profilaktyką uzależnień,
 13. Realizacja programów profilaktycznych promujących zdrowy styl życia na terenie szkół i innych placówek opiekuńczo - wychowawczych pracujących na rzecz dzieci i młodzieży.

Realizatorzy i partnerzy w realizacji Programu Zapobiegania Narkomanii:

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
3. Punkt Konsultacyjno - Informacyjny przy UG w Dźwierzutach,
4. Placówki oświatowe,

5. Służba zdrowia,
6. Gminny Ośrodek Kultury w Dźwierzutach,
7. Gminna Biblioteka Publiczna w Dźwierzutach,
8. Biblioteki (publiczna i szkolne)
9. Parafie (Targowo, Dźwierzuty)
10. Grupy w ramach zajęć profilaktycznych z elementami socjoterapii,
11. Komenda Powiatowa Policji w Szczytnie,
12. Urząd Gminy w Dźwierzutach,
13. Organizacje pozarządowe.

Spodziewane efekty:

- Zwiększenie świadomości społecznej nt. środków odurzających i psychoaktywnych,
- Promocja zdrowego stylu życia, wolnego od używek,
- Przygotowanie nauczycieli i pedagogów do prowadzenie programów profilaktycznych,
- Zmniejszenie ryzyka związanego z używaniem środków odurzających,
- Diagnoza problemów z związanych ze zjawiskiem narkomanii,
- Ograniczenie dostępności środków odurzających,
- Podniesienie wiedzy dzieci i młodzieży na temat uzależnień oraz korzystania z profesjonalnych ofert profilaktyki,
- Zwiększenie możliwości korzystania z profesjonalnych form pomocy dla osób uzależnionych.

ZASADY FINANSOWANIA ORAZ SPOSÓB REALIZACJI PROGRAMU

Program może ulec modyfikacji w trakcie jego realizacji ze względu na zmianę potrzeb społecznych wynikających z diagnozy problemu oraz w przypadku zmian zapisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

Gminny Program Rozwiązywania Problemów Narkomanii stanowi część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz jest uzupełnieniem zadań wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na terenie Gminy Dźwierzuty. Zadania wynikające z Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dźwierzutach.

Głównym źródłem finansowania programu są środki Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dźwierzutach. (Finansowanie realizacji zadań wynikających z Gminnego Programu będzie dokonywane z rocznych opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wnoszonych przez prowadzących sprzedaż podmioty gospodarcze.)

Za merytoryczną i formalną prawidłowość wydatkowania środków przeznaczonych na realizację zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych odpowiedzialny jest Przewodniczący Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Upoważnia się Przewodniczącego do występowania do Wójty Gminy Dźwierzuty z wnioskiem o przeniesienie środków finansowych pomiędzy zadaniami i paragrafami wydatków w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Dźwierzuty.

Program został opracowany w oparciu o:

1. Ustawę z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2016 poz. 224)
2. Badania ankietowe przeprowadzone w roku 2014 we wszystkich szkołach na terenie Gminy Dźwierzuty.
3. Ewaluacji wewnętrznej przeprowadzonej w roku 2016 w Zespole Szkolno - Przedszkolnym w Dźwierzutach na temat "Rozpoznanie skali występowania w środowisku szkolnym używania substancji psychoaktywnych oraz oszacowanie ryzyka występowania takich zagrożeń".
4. Diagnozy przeprowadzonej w roku 2016 r. w Publicznym Gimnazjum w Dźwierzutach na temat środków psychoaktywnych tj. dopalacze, papierosy.
5. Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011-2015.

Opracowanie:

Wioletta Waclawska - sekretarz GKRPA

[powrót](#)

Podmiot publikujący Urząd Gminy w Dźwierzutach

Wytworzył Anna Dudzińska - Inspektor ds. Obsługi Rady Gminy 2017-02-23

Publikujący Krzysztof Kołakowski - Administrator BIP 2017-03-02 13:29